

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 26 lipca 2021 r.

BZ-BOL.431.10.2021.GS

Pani
Małgorzata Matusiak
Starosta Powiatu Trzebnickiego
Szef Obrony Cywilnej Powiatu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE
po przeprowadzonej kontroli dotyczącej realizacji zadań z zakresu obrony cywilnej
i ochrony ludności przez Starostwo Powiatowe w Trzebnicy

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 224), art. 17 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 372), § 4 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U. z 2002 r. nr 96, poz. 850) oraz Zarządzenia nr 286 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 21 października 2016 r. w sprawie kontroli realizowanych przez Wojewodę Dolnośląskiego, w dniach 16 – 18 czerwca 2021 r. zespół kontrolny Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Starostwie Powiatowym w Trzebnicy, z siedzibą w Trzebnicy przy ul. Ks. Dziekana Wawrzyńca Bochenka 6, w Wydziale Organizacyjnym.

Celem kontroli było dokonanie oceny przygotowania i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej i ochrony ludności wykonywanych przez Szefa Obrony Cywilnej Powiatu Trzebnickiego (zwanego dalej Szefem OCP). Kontrolę odnotowano w książce kontroli Starostwa Powiatowego w Trzebnickiego pod pozycją nr 3.

Ustalenia zawarte w niniejszym dokumencie oparto o analizę przedłożonych do kontroli dokumentów w siedzibie kontrolowanego, materiałów własnych Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego DUW we Wrocławiu, jak również uzyskanych odpowiedzi i wyjaśnień od pracowników Starostwa.

I. Informacje ogólne

1. Skład zespołu kontrolnego

1.1. Przewodniczący zespołu:

Aneta Sieminiak – Zastępca Kierownika w Oddziale Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego, w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania

Kryzysowego, Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli problemowej nr 17¹;

1.2. Członek zespołu kontrolnego:

Grzegorz Szulc – Inspektor wojewódzki w Oddziale Bezpieczeństwa i Ochrony Ludności, w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli problemowej nr 18²;

1.3. Członek zespołu kontrolnego:

Lesław Kalamarz – Starszy specjalista w Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego, w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli problemowej nr 19³.

Kontrolujący złożyli Szefowi Obrony Cywilnej Województwa (zwanego dalej Szefem OCW) stosowne oświadczenia o nie istnieniu okoliczności uzasadniających wyłączenie ich z toku przedmiotowej kontroli⁴.

2. Okres objęty kontrolą

Kontrola obejmowała okres: 1.01.2018 r. – 16.06.2021 r.

W okresie czasu objętym kontrolą funkcję Starosty Powiatu Trzebnickiego - Szefa OCP pełnili:

2.1. od 18 grudnia 2014 r. do 18 listopada 2018 r. – Waldemar Wysocki⁵;

2.2. od 19 listopada 2018 r. do nadal – Małgorzata Matusiak⁶.

Powiat działa na podstawie Statutu Powiatu Trzebnickiego stanowiącego załącznik do Uchwały nr VII/45/2019 Rady Powiatu Trzebnickiego z dnia 26 kwietnia 2019 r. w sprawie Statutu Powiatu Trzebnickiego⁷. Strukturę organizacyjną Urzędu określa Regulamin Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Trzebnicy – załącznik do Uchwały Zarządu Powiatu Trzebnickiego nr 101/2015 z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Trzebnicy, ze zmianami⁸.

3. Zakres kontroli:

Zakres kontroli⁹ obejmował zagadnienia z zakresu obrony cywilnej i ochrony ludności realizowanych przez Szefa OCP, w szczególności:

3.1. Dokonywanie oceny stanu przygotowań obrony cywilnej.

3.2. Opracowywanie i opiniowanie planów obrony cywilnej.

3.3. Opracowywanie i uzgadnianie planów działania.

¹ Dowód akta kontroli. Upoważnienie nr 17 z dnia 9 czerwca 2021 r. (sygn. upoważnienia: BZ– BOL.0030.17.2021.AS);

² Dowód akta kontroli. Upoważnienie nr 18 z dnia 9 czerwca 2021 r. (sygn. upoważnienia: BZ– BOL.0030.18.2021.AS);

³ Dowód akta kontroli. Upoważnienie nr 19 z dnia 9 czerwca 2021 r. (sygn. upoważnienia: BZ–BOL.0030.19.2021.AS);

⁴ Dowód akta kontroli. Oświadczenia zespołu kontrolnego o nie istnieniu okoliczności uzasadniających wyłączenie ich z toku przedmiotowej kontroli;

⁵ Dowód akta kontroli. Uchwała nr II/5/2014 Rady Powiatu Trzebnickiego z dnia 18 grudnia 2014 r. w sprawie wyboru Starosty Trzebnickiego;

⁶ Dowód akta kontroli. Uchwała nr I/2/2018 Rady Powiatu Trzebnickiego z dnia 19 listopada 2018 r. w sprawie wyboru Starosty Trzebnickiego;

⁷ Dowód akta kontroli. Statut Powiatu Trzebnickiego – załącznik do Uchwały nr VII/45/2019 Rady Powiatu Trzebnickiego z dnia 26 kwietnia 2019 r. w sprawie Statutu Powiatu Trzebnickiego (wraz ze zmianami);

⁸ Dowód akta kontroli. Regulamin organizacyjny Starostwa Powiatowego w Trzebnicy - załącznik do Uchwały Zarządu Powiatu Trzebnickiego nr 101/2015 z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Trzebnicy, ze zmianami;

⁹ Dowód akta kontroli. Program kontroli w Starostwie Powiatowym w Trzebnicy;

- 3.4. Organizowanie i koordynowanie szkoleń oraz ćwiczeń obrony cywilnej.
- 3.5. Organizowanie szkolenia ludności w zakresie obrony cywilnej.
- 3.6. Przygotowanie i zapewnienie działania systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach.
- 3.7. Tworzenie i przygotowanie do działań jednostek organizacyjnych obrony cywilnej.
- 3.8. Przygotowanie i organizowanie ewakuacji ludności na wypadek powstania masowego zagrożenia dla życia i zdrowia na znacznym obszarze.
- 3.9. Planowanie i zapewnienie środków transportowych, warunków bytowych oraz pomocy przedmedycznej, medycznej i społecznej dla ewakuowanej ludności.
- 3.10. Planowanie i zapewnienie ochrony płodów rolnych i zwierząt gospodarskich oraz produktów żywnościowych i pasz, a także ujęć i urządzeń wodnych na wypadek zniszczeniem.
- 3.11. Planowanie i zapewnienie ochrony oraz ewakuacji dóbr kultury i innego mienia na wypadek zagrożenia zniszczeniem.
- 3.12. Wyznaczanie zakładów opieki zdrowotnej zobowiązanych do udzielania pomocy medycznej poszkodowanym w wyniku masowego zagrożenia życia i zdrowia ludności oraz nadzorowanie przygotowania tych zakładów do niesienia tej pomocy.
- 3.13. Zapewnienie dostaw wody pitnej dla ludności i wyznaczonych zakładów przemysłu spożywczego oraz wody dla urządzeń specjalnych do likwidacji skażeń i do celów przeciwpożarowych.
- 3.14. Zaopatrywanie organów i formacji obrony cywilnej w sprzęt, środki techniczne i umundurowanie niezbędne do wykonywania zadań obrony cywilnej, a także zapewnienia odpowiednich warunków przechowywania, konserwacji, eksploatacji, remontu i wymiany tego sprzętu, środków technicznych oraz umundurowania.
- 3.15. Integrowanie sił obrony cywilnej oraz innych służb, w tym sanitarno-epidemiologicznych i społecznych organizacji ratowniczych do prowadzenia akcji ratunkowych oraz likwidacji skutków klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska.
- 3.16. Opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego dotyczących obrony cywilnej i mających wpływ na realizację zadań obrony cywilnej.
- 3.17. Inicjowanie działalności naukowo – badawczej i standaryzacyjnej dotyczącej obrony cywilnej.
- 3.18. Współpraca z terenowymi organami administracji wojskowej.
- 3.19. Opracowanie informacji dotyczących realizowanych zadań.
- 3.20. Kontrolowanie przygotowania formacji obrony cywilnej i ratowników do prowadzenia działań ratowniczych.
- 3.21. Ustalenie wykazu instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na terenie powiatu, przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej.
- 3.22. Przygotowanie i zapewnienie niezbędnych sił do doraźnej pomocy w grzebaniu zmarłych.

4. Wynik analizy przedkontrolnej

Przedmiotowa kontrola w Starostwie Powiatowym w Trzebnicy była pierwszą kontrolą z wyżej wymienionego zakresu.

II. Ustalenia

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że w temacie:

1. Dokonywanie oceny stanu przygotowań obrony cywilnej.

W kontrolowanym okresie Szef OCP przedkładał Szefowi OCW oceny stanu przygotowań ochrony ludności i obrony cywilnej powiatu trzebnickiego, o których mowa w § 3 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin oraz zgodnie z Wytycznymi Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 30 sierpnia 2016 r. w sprawie opracowywania oceny stanu przygotowań ochrony ludności i obrony cywilnej w województwach¹⁰.

Przekazane oceny za lata 2018 – 2020 opracowano w oparciu o dane szefów obrony cywilnej gmin według ustalonego wzoru i zakresu tematycznego.

2. Opracowywanie i opiniowanie planów obrony cywilnej.

Zgodnie z § 3 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. Szef OCP posiada opracowany i uzgodniony w 2013 r. *Plan Obrony Cywilnej Powiatu Trzebnickiego*¹¹. Sposób opracowania części głównej Planu, procedur postępowania oraz załączników funkcjonalnych, zarówno w części opisowej jak i graficznej spełnia wymagania ujęte w Wytycznych Wojewody Dolnośląskiego – Szefa Obrony Cywilnej Województwa z dnia 30 lipca 2012 r. w sprawie zasad opracowania planów obrony cywilnej powiatów. Przedmiotowy dokument został uzgodniony z Szefem OCW bez uwag oraz wprowadzony do użytku zgodnie z Zarządzeniem nr 20/2013 Starosty Trzebnickiego z dnia 10 lipca 2013 r.¹². Plan został opracowany i uzgodniony z 7 podmiotami na poziomie powiatowym¹³. Dokument ma odniesienia i jest właściwie skorelowany z innymi planami powiatu – planem zarządzania kryzysowego, planem operacyjnym ochrony przed powodzią oraz planem operacyjnego funkcjonowania powiatu w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny. Szczegółowe opisy realizacji poszczególnych zadań są ujęte w załącznikach funkcjonalnych Planu i odzwierciedlają specyfikę planowania i realizacji zadań OC na szczeblu powiatowym.

W dołączonym do Planu „Rejestrze zmian”¹⁴ znajdują się wpisy potwierdzające prowadzoną systematycznie aktualizację przedmiotowego dokumentu. Z przeprowadzonych ustaleń wynika, że wszystkie gminy¹⁵ wykonały swoje plany obrony cywilnej. Podstawą do ich opracowania było Zarządzenie nr 36/12 Szefa

¹⁰ Dowody potwierdzające powyższy stan faktyczny, znajdują się w systemie EZD: dowód plik: BZ-BOL.644.1.2021. pismo w sprawie oceny stanu przygotowań w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej powiatu trzebnickiego za 2020 rok oraz dowód plik: BZ-BOL.644.4.2020. pismo w sprawie oceny stanu przygotowań w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej powiatu trzebnickiego za 2019 rok;

¹¹ Dowód akta kontroli, strona tytułowa Planu Obrony Cywilnej Powiatu Trzebnickiego;

¹² Dowód akta kontroli, Zarządzenie nr 20/2013 Starosty Trzebnickiego z dnia 10 lipca 2013 r. ws. opracowania i stosowania Planu Obrony Cywilnej Powiatu Trzebnickiego;

¹³ Dowód akta kontroli, arkusz uzgodnień powiatowego planu OC;

¹⁴ Dowód akta kontroli, rejestr zmian powiatowego planu OC;

¹⁵ Dowód akta kontroli, strony tytułowe planów OC gmin;

Obrony Cywilnej Powiatu Starosty Trzebnickiego z dnia 28 sierpnia 2012 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad opracowania planów obrony cywilnej gmin¹⁶.

Integralną częścią Planu są załączone do niego karty realizacji zadań obrony cywilnej (KRZOC), opracowane przez jednostki powiatowe przewidziane do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej. Skontrolowano 3 losowo wybrane KRZOC¹⁷:

- 1) kartę wydziału Starostwa dotyczącą „Ochrony żywności i innych dóbr niezbędnych do przetrwania”,
- 2) kartę wydziału Starostwa dotyczącą „Organizowania i prowadzenia działań ratowniczych” oraz
- 3) kartę wydziału Starostwa dotyczącą „Doraźnej pomocy w grzebaniu zmarłych”.

Pod względem merytorycznym (opisu zadania) KRZOC nie budzą zastrzeżeń, tym nie mniej analiza ww. kart wykazała, że przyjęto niewłaściwą metodykę ich opracowania. Przedmiotowe dokumenty zgodnie z Wytycznymi Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie zasad opracowania planu obrony cywilnej województw, powiatów i gmin powinny być:

- opracowane przez podmioty zewnętrzne realizujące zadania OC;
- zatwierdzone przez kierownika jednostki organizacyjnej wykonującego zadanie;
- uzgodnione przez Szefa OCP.

Mając powyższe na uwadze, działalność kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie oceniono **pozytywnie z uchybieniami** dotyczącymi niewłaściwie opracowanych KRZOC.

3. Opracowywanie i uzgadnianie planów działania.

Na przestrzeni badanego okresu Szef OCP opracował i przesłał do uzgodnień z Szefem OCW roczny *Plan działania w zakresie obrony cywilnej Powiatu Trzebnickiego na rok 2019*¹⁸ oraz *Plan działania w zakresie obrony cywilnej Powiatu Trzebnickiego na rok 2021*¹⁹.

Jednakże, Starosta do chwili obecnej nie przedstawił do uzgodnień powiatowego planu działania w zakresie OC na rok 2020. Ponieważ termin uzgodnień minął 11 grudnia 2019 r., jest to niewypełnienie zaleceń ujętych w pkt 2, ppkt 2) Wytycznych do Zarządzenia nr 584 Wojewody Dolnośląskiego - Szefa Obrony Cywilnej Województwa z dnia 7 listopada 2019 r. w sprawie realizacji zadań OC w 2020 r. na obszarze województwa dolnośląskiego.

Co więcej, również do chwili obecnej, Starosta nie odpowiedział na dwa pisma ponagląjące²⁰, tj.:

- a) pismo nr BZ-BOL.644.1.2020.GS, z dnia 14 stycznia 2020 r., dotyczące niezwłocznego przesłania do uzgodnień powiatowego planu działania w zakresie OC, podpisane z up. Wojewody Dolnośląskiego przez Dyrektora WBiZK;
- b) pismo nr BZ-BOL.644.8.2020.GS, z dnia 27 lutego 2020 r., dotyczące niezwłocznego wywiązania się z obowiązku oraz wyjaśnienie powodów nie

¹⁶ Dowód akta kontroli. Zarządzenie nr 36/12 Szefa Obrony Cywilnej Powiatu Starosty Trzebnickiego z dnia 28 sierpnia 2012 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad opracowania planów obrony cywilnej gmin;

¹⁷ Dowód akta kontroli. karty realizacji zadań OC;

¹⁸ Dowód akta kontroli. potwierdzające powyższy stan faktyczny znajdują się w systemie EZD: dowód plik - BZ-BOL.644.1.2020;

¹⁹ Dowód akta kontroli. potwierdzające powyższy stan faktyczny znajdują się w systemie EZD: dowód plik - BZ-BOL.644.8.2020;

²⁰ Dowód akta kontroli. potwierdzające powyższy stan faktyczny, znajdują się w systemie EZD;

przedłożenia planu we wskazanych terminach, podpisane przez Wojewodę Dolnośląskiego.

Ponadto, do chwili obecnej nie został przesłany do uzgodnień *Wieloletni plan działania w zakresie obrony cywilnej Szefa OC Powiatu Trzebnickiego na lata 2021 – 2025*. Ponieważ termin opracowania upłynął 16 listopada 2020 r., jest to niewypełnienie zaleceń ujętych w pkt 2, ppkt 3) w/w wytycznych do zarządzenia nr 584. W przedmiocie uzgadniania przez Szefa OCP rocznych planów działania w zakresie OC miast i gmin²¹ na administrowanym terenie, to czynności te były przeprowadzone przez Szefa OCP bez zastrzeżeń, tj. odbywały się zgodnie z zapisem § 5 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin.

Mając powyższe na uwadze, działalność kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami** dotyczącymi braku uzgodnień z Szefem OCW powiatowego planu działania OC na 2020 rok oraz wieloletniego planu działania na lata 2021 – 2025.

4. Organizowanie i koordynowanie szkoleń oraz ćwiczeń obrony cywilnej.

Z przedłożonej dokumentacji kontrolnej²² wynika, że w kontrolowanym okresie na terenie Powiatu zorganizowano jedno ćwiczenie pk. "Tarczyński 2019", którego celem było sprawdzenie procedur działania Powiatowego Planu Ratowniczego. W czasie przedmiotowego przedsięwzięcia prowadzono działania ratowniczo-gaśnicze w Zakładzie Przetwórstwa Mięsnego Tarczyński S.A. w Ujeźdźcu Małym z udziałem PSP oraz OSP z KSRG z terenu powiatów: trzebnickiego, milickiego i oleśnickiego. Nadrzędnym celem ćwiczenia było sprawdzenie poziomu przygotowania sił i środków Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego do działań gaśniczych, ratownictwa chemiczno-ekologicznego oraz ratownictwa medycznego.

5. Organizowanie szkolenia ludności w zakresie obrony cywilnej.

Szkolenie ludności w zakresie ochrony ludności i sposobów postępowania w sytuacjach zagrożeń Szef OCP realizował poprzez działania o różnych profilach.

W ramach propagowania wiedzy w obszarze powszechnej samoobrony, na stronie internetowej Starostwa²³, zostały zamieszczone informacje nt.:

- posiedzeń Powiatowego Sztabu Zarządzania Kryzysowego w temacie stanu bezpieczeństwa publicznego na obszarze powiatu, bieżących działań, aktualnej sytuacji epidemiologicznej, dostępu do usług w powiatowych szpitalach oraz bieżących informacji w przedmiocie stanu wykonanych szczepień w szpitalnym punkcie szczepień;
- ćwiczeń RENEGADE/SAREX-20 zorganizowanych przez Dowództwo Operacyjne Rodzajów Sił Zbrojnych, gdzie elementem ćwiczenia były zdarzenia dotyczące naruszenia przestrzeni powietrznej RP przez statek powietrzny o statusie RENEGADE, który stwarza potencjalne zagrożenie dla ludności cywilnej;
- treningu Systemu Wczesnego Ostrzegania i Alarmowania w dniu 20 maja br., podczas którego uruchomiono syreny alarmowe w celu ogłoszenia i odwołania alarmu.

²¹ Dowód akta kontroli. uzgodnienie gminnego rocznego planu działania OC gm. Wisznia Mała na rok 2020;

²² Dowód akta kontroli. Pismo znak PR.0761.2.7.2019.KC z dnia 18.02.2019 r. dot. ćwiczenia kompanijnego „Tarczyński 2019”;

²³ Dowód akta kontroli. strona internetowa <http://powiat.trzebnica.pl/>;

Ponadto, na terenie Powiatu zorganizowano eliminacje powiatowe - Ogólnopolski turniej wiedzy pożarniczej pn. „Młodzież zapobiega pożarom - 2018”²⁴ oraz konkurs plastyczny dla dzieci przedszkolnych pod hasłem „112 - ratuje życie”²⁵.

6. Przygotowanie i zapewnienie działania systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach.

Szef OCP realizację zadanie w zakresie przygotowania i zapewnienia działania systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach na terenie powiatu. Aczkolwiek przedstawione rozwiązania opierają się na już nieaktualnych zapisach Zarządzenia nr 25/11 Starosty Trzebnickiego z dnia 18 kwietnia 2011 r. w sprawie przygotowania i zapewnienia działania powiatowego systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach oraz powiatowego systemu wykrywania i alarmowania, które nie są tożsame z nowymi rozwiązaniami systemowymi wprowadzonymi na terenie województwa dolnośląskiego Zarządzeniem nr 258 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 16 września 2020 r. w sprawie przygotowania i zapewnienia działania wojewódzkiego systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach oraz wojewódzkiego systemu wykrywania i alarmowania, ze zmianami. Niemniej jednak, w trakcie kontroli zostało opracowane Zarządzenie Starosty Trzebnickiego nr 42/2021 z dnia 16 czerwca 2021 w sprawie przygotowania i zapewnienia działania powiatowego systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach oraz powiatowego systemu wykrywania i alarmowania²⁶ w celu zainicjowania nowych rozwiązań na terenie powiatu. Kontrola pozostałej dokumentacji w ww. zakresie potwierdziła, że Starosta zapewnia właściwe działanie systemu wykrywania i alarmowania oraz wczesnego ostrzegania o zagrożeniach. Korekty wymaga jedynie proces prowadzenia treningów systemu z gminami na administrowanym terenie.

7. Tworzenie i przygotowanie do działań jednostek organizacyjnych obrony cywilnej.

W okresie objętym kontrolą Szef OCP nie tworzył i nie przygotowywał do działań jednostek organizacyjnych obrony cywilnej (formacji OC) na administrowanym terenie. Podmioty ratownicze funkcjonujące na obszarze powiatu realizują zadania statutowe z wykorzystaniem środków własnych oraz zgodnie z zasadami współdziałania podmiotów ujętych w innych planach operacyjnych.

Mając powyższe na uwadze, działalność kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie oceniono **pozytywnie z uchybieniami** dotyczącymi tworzenia i przygotowania do działań jednostek organizacyjnych obrony cywilnej.

8. Przygotowanie i organizowanie ewakuacji ludności na wypadek powstania masowego zagrożenia dla życia i zdrowia na znacznym obszarze.

Dla zapewnienia sprawnego i skutecznego przebiegu ewakuacji ludności na terenie powiatu na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny został opracowany 28 maja 2021 r. *Plan ewakuacji (przyjęcia) ludności III stopnia powiatu trzebnickiego*²⁷, który stanowi załącznik funkcjonalny do Planu OC. Plan w części opisowej i graficznej spełnia wymagania ujęte w dokumentach normatywno-

²⁴ Dowód akta kontroli. Informacja nt. przebiegu OTWP „Młodzież zapobiega pożarom”;

²⁵ Dowód akta kontroli. pismo OR.5520.1.2019 z dnia 7.06.2019 r. dot. laureatów konkursu „112 - ratuje życie”;

²⁶ Dowód akta kontroli. Zarządzenie nr 42/2021 z dnia 16 czerwca 2021 Starosty Trzebnickiego ws. przygotowania i zapewnienia działania powiatowego systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach oraz powiatowego systemu wykrywania i alarmowania;

²⁷ Dowód akta kontroli. Planu ewakuacji ludności III st. Powiatu Trzebnickiego;

metodycznych z tego obszaru. Przyjęty cel ewakuacji, koncepcja jej przeprowadzenia, sposób powiadamiania i alarmowania oraz procedury nie budzą zastrzeżeń.

9. Planowanie i zapewnienie środków transportowych, warunków bytowych oraz pomocy przedmedycznej, medycznej i społecznej dla ewakuowanej ludności.

W okresie objętym kontrolą Szef OCP zaplanował środki transportowe, warunki bytowe oraz pomoc przedmedyczną, medyczną i społeczną na wypadek ewakuowania ludności w ramach ewakuacji masowej i doraźnej oraz w ramach współdziałania w sytuacjach kryzysowych. Szczegółowe dane dotyczące ewakuacji, w tym liczby ludności, miejsc tymczasowego zakwaterowania, środków transportowych itp. ujęto w *Planie zarządzania kryzysowego powiatu trzebnickiego*²⁸ oraz w *Planie ewakuacji (przyjęcia) ludności III stopnia powiatu trzebnickiego*²⁹.

10. Planowanie i zapewnienie ochrony płodów rolnych i zwierząt gospodarskich oraz produktów żywnościowych i pasz, a także ujęć i urządzeń wodnych na wypadek zagrożenia zniszczeniem.

Szef OCP zaplanował czynności w zakresie ochrony płodów rolnych i zwierząt gospodarskich oraz produktów żywnościowych i pasz ujmując rozwiązania w tym zakresie w *Planie Obrony Cywilnej Powiatu Trzebnickiego*, w punkcie 4.17 pn. „Zestawienie potrzeb oraz plan zabezpieczenia w wodę” oraz w punkcie 4.18 pn. „Zabezpieczenie gospodarki rolno-hodowlanej i żywnościowej przed skażeniami”³⁰. Ponadto, temat ochrony ujęć i urządzeń wodnych na wypadek zagrożenia zniszczeniem został ujęty w wewnętrznych dokumentach planistycznych na wypadek sytuacji kryzysowych w zakładach gospodarki komunalnej prowadzących działalność w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. W tych obszarach Szef OCP, w ramach organizowanych posiedzeń PZZK, zgodnie z „Regulaminem Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w Trzebnicy”³¹ współpracuje z właściwymi służbami i inspekcjami.

11. Planowanie i zapewnienie ochrony oraz ewakuacji dóbr kultury i innego mienia na wypadek zagrożenia zniszczeniem.

Szef OCP posiada *Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych dla powiatu trzebnickiego*³², w którym ujęto wszystkie niezbędne elementy ochrony zabytków i opieki nad zabytkami wynikających z zapisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Dokument ten w 2006 r. został uzgodniony przez Dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu z up. Wojewody Dolnośląskiego oraz przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu.

W ramach dobrych praktyk, w Starostwie powstała Powiatowa Grupa Robocza ds. Ochrony Zabytków Przed Pożarem i Przystępczością w Powiecie Trzebnickim. Podstawę prawną jej powołania stanowi art. 4 ust.7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, w myśl której powiat wykonuje zadania publiczne

²⁸ Dowód akta kontroli, wyjątek dot. ewakuacji ludności z Planu zarządzania kryzysowego Powiatu Trzebnickiego

²⁹ Dowód akta kontroli, patrz przypis nr 26;

³⁰ Dowód akta kontroli, wyciąg z Planu OC Powiatu Trzebnickiego dot. zestawienia potrzeb oraz planu zabezpieczenia w wodę;

³¹ Dowód akta kontroli, Regulamin PZZK w Trzebnicy, zał. nr 1 do zarządzenia nr 31 Starosty Trzebnickiego z dnia 2.10.2007 r.;

³² Dowód akta kontroli, Plan ochrony zabytków powiatu trzebnickiego na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych, Trzebnica 2006;

o charakterze ponadgminnym w zakresie kultury i ochrony dóbr kultury oraz zapisów art. 4 i art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami³³.

12. Wyznaczenie zakładów opieki zdrowotnej zobowiązanych do udzielenia pomocy medycznej poszkodowanym w wyniku masowego zagrożenia życia i zdrowia ludności oraz nadzorowanie przygotowania tych zakładów do niesienia tej pomocy.

Z ustaleń wynika, że Szpital im. Św. Jadwigi Śląskiej w Trzebnicy realizuje zadania udzielania pomocy medycznej poszkodowanym w sytuacji wystąpienia na terenie powiatu masowego zagrożenia życia i zdrowia ludności. Ponadto, podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom powiatu zapewniają istniejące w gminach zakłady opieki zdrowotnej. Należy podkreślić, że do zadań Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego (w fazie zapobiegania) należy opracowanie, aktualizowanie i tworzenie zgodnie z bieżącymi potrzebami medycznych baz danych na potrzeby prowadzonych akcji ratowniczych³⁴.

13. Zapewnienie dostaw wody pitnej dla ludności i wyznaczonych zakładów przemysłu spożywczego oraz wody dla urządzeń specjalnych do likwidacji skażeń i do celów przeciwpożarowych.

W czasie prowadzonej kontroli stwierdzono, że Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny (PPIS) w ramach współpracy z Szefem OCP, co roku przedkłada „Ocenę obszarową jakości wody do spożycia oraz szacowanie ryzyka zdrowotnego dla powiatu trzebnickiego”³⁵, tym samym zapewniając o bezpieczeństwie, jakości wody pitnej dla ludności i zakładów przemysłu spożywczego. Ponadto, w przedstawionym powiatowym planie zarządzania kryzysowego znajduje się „*Procedura działania podczas awarii sieci komunalnych*”.

14. Zaopatrywanie organów i formacji obrony cywilnej w sprzęt, środki techniczne i umundurowanie niezbędne do wykonywania zadań obrony cywilnej, a także zapewnienia odpowiednich warunków przechowywania, konserwacji, eksploatacji, remontu i wymiany tego sprzętu, środków technicznych oraz umundurowania.

Z ustaleń wynika, że zabezpieczenie materiałowo – techniczne zadań ochrony ludności Powiatu realizowane jest w oparciu o magazyny obrony cywilnej i magazyny ochrony przeciwpowodziowej (6 gminnych i 1 powiatowy), w których znajduje się głównie sprzęt przeciwpowodziowy. Szczegółowy wykaz sprzętu w magazynach OC ujęto w załącznikach do *Planu operacyjnego ochrony przed powodzią Powiatu Trzebnickiego*³⁶.

³³ Dowód akta kontroli, informacja nt. Powiatowej Grupy Roboczej ds. Ochrony Zabytków Przed Pożarem i Przystępczością w powiecie trzebnickim i jej działalność.

³⁴ Dowód akta kontroli, Regulaminu PZZK w Trzebnicy, zał. nr 1 do Zarządzenia nr 31 Starosty Trzebnickiego z dnia 2.10.2007 r.;

³⁵ Dowód akta kontroli, „Ocena obszarowa, jakości wody do spożycia oraz szacowanie ryzyka zdrowotnego dla powiatu trzebnickiego”;

³⁶ Dowód akta kontroli, załącznik nr 4 i 5 do Planu operacyjnego ochrony przed powodzią Powiatu Trzebnickiego;

15. Integrowanie sił obrony cywilnej oraz innych służb, w tym sanitarno-epidemiologicznych i społecznych organizacji ratowniczych do prowadzenia akcji ratunkowych oraz likwidacji skutków klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska.

Szef OCP w latach 2018 – 2021 (do dnia kontroli) w ramach realizacji ustawowych zadań w powiecie, w tym koordynacji działań, integrował lokalne podmioty i inne organizacje, które współdziałają w nadzwyczajnych zdarzeniach. Integracja podmiotów odbywa się również w ramach posiedzeń Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.

Należy podkreślić, że na wypadek zaistnienia na terenie Powiatu zdarzeń mających znamiona sytuacji kryzysowej zawarto porozumienia, tj.:

- 22 listopada 2011 r. pomiędzy SP w Trzebnicy a Powiatowym Zespołem Specjalnych Placówek Szkolno – Wychowawczych w Trzebnicy³⁷;
- 2 listopada 2011 r. pomiędzy SP w Trzebnicy a Szkolnym Schroniskiem Młodzieżowym „Dworek” w Kuraszkowie³⁸;
- 28 listopada 2011 r. pomiędzy SP w Trzebnicy a Zarządem Dróg Powiatowych w Trzebnicy³⁹;
- 22 listopada 2011 r. pomiędzy SP w Trzebnicy a Domem Pomocy Społecznej w Obornikach Śląskich⁴⁰.

16. Opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego dotyczących obrony cywilnej i mających wpływ na realizację zadań obrony cywilnej.

W czasie prowadzonej kontroli ustalono, że Szef OCP nie opiniował projektów aktów miejscowych na rzecz ochrony ludności obrony i obrony cywilnej na administrowanym terenie.

17. Inicjowanie działalności naukowo-badawczej i standaryzacyjnej dotyczącej obrony cywilnej.

Szef OCP nie inicjował działalności naukowo - badawczej i standaryzacyjnej dotyczącej obrony cywilnej na administrowanym terenie.

18. Współpraca z terenowymi organami administracji wojskowej.

W czasie kontroli Szef OCP przedstawił dokumenty dotyczące współpracy z Wojskową Komendą Uzupelnień we Wrocławiu dotyczące działań promujących służbę wojskową pod hasłem „Zostań żołnierzem Rzeczypospolitej”, a także dokumentację zabezpieczenia mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek wojskowych WKU Wrocław w ramach Akcji Kurierskiej Administracji Publicznej (AKAP), szkoleń obronnych w starostwie dla osób zaangażowanych w AKAP oraz kwalifikacji wojskowej⁴¹.

19. Opracowanie informacji dotyczących realizacji zadań.

W kontrolowanym okresie Szef OCP wywiązywał się z opracowania dla Wojewody Dolnośląskiego – Szefa OCW informacji i sprawozdań z realizacji zadań

³⁷ Dowód akta kontroli. Porozumienie z dn. 22.11.2011 r. zawarte pomiędzy SP Trzebnica a Powiatowym Zespołem Specjalnych Placówek Szkolno-Wychowawczych w Trzebnicy;

³⁸ Dowód akta kontroli. Porozumienie z dn. 22.11.2011 r. zawarte pomiędzy SP Trzebnica a Szkolnym Schroniskiem Młodzieżowym „Dworek” w Kuraszkowie;

³⁹ Dowód akta kontroli. Porozumienie z dn. 28.11.2011 r. zawarte pomiędzy SP Trzebnica a Zarządem Dróg Powiatowych w Trzebnicy;

⁴⁰ Dowód akta kontroli. Porozumienie z dn. 22.11.2011 r. zawarte pomiędzy SP Trzebnica a Domem Pomocy Społecznej w Obornikach Śl.;

⁴¹ Dowód akta kontroli. pisma dot. współpracy z WKU Wrocław;

administrowanym terenie, w tym realizacji wytycznych do działalności w dziedzinie obrony cywilnej⁴².

20. Kontrolowanie przygotowania formacji obrony cywilnej i ratowników do prowadzenia działań ratowniczych.

Z oświadczenia pracownika ds. zarządzania kryzysowego i ochrony ludności kontrolowanej jednostki wynika, że w okresie 2018 – 2020 nie były przeprowadzane czynności kontrolne na szczeblu gmin. W 2021 r., w rocznym *Planie działania w zakresie Obrony Cywilnej Szefa Obrony Cywilnej Powiatu Trzebnickiego* nie zaplanowano czynności kontrolnych z uwagi na obowiązujący w kraju stan epidemii.

21. Ustalenie wykazu instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na terenie powiatu, przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej.

Zadanie wynikające z zapisu § 3 pkt 24 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin – ustalenia wykazu instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na terenie powiatu trzebnickiego, przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej Szef OCP zrealizował w corocznych ocenach stanu przygotowań w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej. Zgodnie z oceną wysłaną wg stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. na terenie powiatu wykazano 32 podmioty⁴³ (głównie zakłady opieki zdrowotnej) realizujące zadania obrony cywilnej.

22. Przygotowanie i zapewnienie niezbędnych sił do doraźnej pomocy w grzebaniu zmarłych.

Z ustaleń wynika, że na terenie Powiatu zlokalizowanych jest 30 cmentarzy będących w zarządzie zakładów gospodarki komunalnej oraz parafii rzymsko-katolickich. Doraźna pomoc w grzebaniu zmarłych realizowana będzie poprzez wsparcie zakładów gospodarki komunalnej.

III. Podsumowanie

1. Ocena skontrolowanej działalności

Po dokonaniu analizy merytoryczno-formalnej dokumentacji i udostępnionych materiałów, ustaleń zespołu kontrolnego, ocenie zadań zrealizowanych i niezrealizowanych w badanym okresie, w tym podjętych działań planistyczno – organizacyjnych z zakresu obrony cywilnej ujętych w § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U. z 2002 r. nr 96, poz. 850) przygotowanie i realizację przedsięwzięć obrony cywilnej w Starostwie Powiatowym w Trzebnicy **oceniłam - pozytywnie z nieprawidłowościami.**

⁴² Dowód akta kontroli. potwierdzające powyższy stan faktyczny znajdują się w systemie EZD: dowód plik - BZ-BOL.644.15.2019;

⁴³ Dowód akta kontroli. potwierdzające powyższy stan faktyczny znajdują się w systemie EZD: dowód plik - BZ-BOL.644.1.2021;

2. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości

W wyniku kontroli stwierdzono, że Szef OCP nie w pełni realizował zadania określone w § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin, co skutkowało powstaniem następujących uchybień i nieprawidłowości:

- 2.1 Niewłaściwie opracował i uzgodnił karty realizacji zadań obrony cywilnej, które są podstawowym dokumentem planistycznym dla podmiotów zewnętrznych zaangażowanych w ochronę ludności czasu „W” na terenie Powiatu.
- 2.2 Nie uzgodnił z Szefem OCW powiatowego planu działania w zakresie obrony cywilnej na rok 2020.
- 2.3 Nie przedstawił do uzgodnień Szefowi OCW wieloletniego planu działania w zakresie OC Szefa Obrony Cywilnej Powiatu Trzebnickiego na lata 2021-2025.
- 2.4 Nie utworzył formacji obrony cywilnej do prowadzenia akcji ratunkowych w obiektach i rejonach, w których znajduje się poszkodowana ludność.

Przyczyną ujawnionych uchybień i nieprawidłowości były błędy pracowników wykonujących kontrolowane zadania oraz niewystarczający nadzór ogólny nad ich realizacją.

Skutkiem stwierdzonych nieprawidłowości jest odstępstwo od stanu pożądanego w kontrolowanym zakresie.

Wskazane nieprawidłowości mogą wpływać na efektywność ochrony ludności, ratowanie i udzielanie pomocy poszkodowanej ludności w czasie kryzysu i wojny oraz na współdziałanie w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków w czasie pokoju i podwyższonych stanów gotowości obronnych państwa.

3. Zalecenia i wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Szef Obrony Cywilnej Województwa, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 224), wnosi o realizację zadań w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej w czasie pokoju, na czas kryzysu i wojny, w myśl zapisów ww. aktów prawnych, zarządzeń Wojewody oraz innych dokumentów określających działania na rzecz bezpieczeństwa publicznego i ochrony ludności, w tym:

- 3.1 Zaktualizowanie posiadanych powiatowych KRZOC w oparciu o wytyczne Wojewody Dolnośląskiego - Szefa Obrony Cywilnej Województwa z dnia 30 lipca 2012 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad opracowania planów obrony cywilnej powiatów, z uwzględnieniem właściwej (jednolitej dla wszystkich kart) metodyki opracowania, zatwierdzania, uzgadniania i wypełniania.
- 3.2 Terminowe i rzetelne wykonywanie zadań nakazanych przez Wojewodę Dolnośląskiego - Szefa Obrony Cywilnej Województwa.
- 3.3 Powołanie formacji obrony cywilnej powiatu, zgodnie z § 3 pkt 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U. z 2002 r. nr 96, poz. 850).

4. Termin złożenia informacji o wykonaniu zaleceń lub wykorzystaniu wniosków

Na podstawie art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 224), proszę o przekazanie pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, **w terminie 30 dni** od dnia otrzymania niniejszego dokumentu.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Rafał Wójcicki
DYREKTOR BIURO
Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego

